

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE

k návrhu vyhlášky o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových

Ministerstvo životního prostředí

2018

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE

SHRNUTÍ ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY RIA

1. Základní identifikační údaje

Název návrhu vyhlášky/nařízení vlády: Vyhláška o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových	
Zpracovatel / zástupce předkladatele: Ministerstvo životního prostředí	Předpokládaný termín nabytí účinnosti, v případě dělené účinnosti rozvedte 1. ledna 2019
Implementace práva EU: Ne	
2. Cíl návrhu vyhlášky/nařízení vlády	
Uvést v soulad prováděcí právní předpisy k poplatku z objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových a poplatku za znečištění vypouštěných odpadních vod s novelizovaným zněním zákona č. 254/2001 Sb. o vodách, jak předvídá § 89n odst. 5, tzn. stanovit jasné podmínky pro vyměření poplatku pro správce poplatku a znečišťovatele.	
3. Agregované dopady návrhu vyhlášky/nařízení vlády	
3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Ano	
Dopady na implementaci předpisu jako takového jsou minimální, nicméně dopady představují zajištění výnosu z poplatků ve výši cca 200 mil. Kč ročně díky umožnění řádné správy poplatkové agendy.	
3.2 Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR: Ne	
3.3 Dopady na podnikatelské prostředí: Ano	
Vyhláška představuje zajištění právní jistoty a kontinuity.	
3.4 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje): Ne	
3.5 Sociální dopady: Ne	
3.6 Dopady na spotřebitele: Ne	
3.7 Dopady na životní prostředí: Ano	
Vyhláška představuje pozitivní dopady na životní prostředí tím, že zajišťuje kontinuální vyměrování předmětných poplatků.	

3.8 Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů: <i>Ne</i>
3.9 Dopady na výkon státní statistické služby: <i>Ne</i>
3.10 Korupční rizika: <i>Ano</i>
Vyhláška odvrací hypotetická korupční rizika.
3.11 Dopady na bezpečnost nebo obranu státu: <i>Ne</i>

1 Důvod předložení a cíle

1.1 Název

Návrh vyhlášky o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových

1.2 Definice problému

Stanovení technických náležitostí nutných pro řádnou a jednotnou správu poplatku z objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových a poplatku za znečištění vypouštěných odpadních vod tak, aby v praxi byly sjednoceny poplatková přiznání poplatníky a aby byly poplatky jednotně vyměřovány a kontrolovány správcem poplatku (SFŽP).

Konkrétně se jedná o následující aspekty, jejichž úpravu vyhláškou předpokládá novelizovaný vodní zákon v § 89n odst. 5:

- náležitosti provozní evidence,
- bližší vymezení zdroje znečištění,
- postup pro určování znečištění obsaženého v odpadních vodách včetně metod měření ukazatelů znečištění oprávněnou a kontrolní laboratoří,
- způsob zjišťování průměrné koncentrace jednotlivého znečištění a způsob měření objemu u odpadních vod vypouštěných ze zdroje znečištění,
- způsob zjišťování množství znečištění v odebrané vodě, ze které se stala vypouštěná odpadní voda.

1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Současný právní stav (do konce roku 2018) je založen na dvou prováděcích předpisech, které předpokládá ustanovení zákona č. 254/2001 Sb., o vodách pro stanovení technických náležitostí správy poplatku z objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových a poplatku za znečištění vypouštěných odpadních vod:

- Nařízení vlády č. 143/2012 Sb. o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do povrchových vod podle § 91 odst. 3 vodního zákona upravuje:

- Bližší vymezení zdroje znečištění, postup pro určování znečištění obsaženého v odpadních vodách, metody měření ukazatelů znečištění, zjišťování průměrné koncentrace znečištění a ročního objemu vypouštěných odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění, provádění měření objemu vypouštěných odpadních vod a náležitosti provozní evidence.
- Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 123/2012 Sb. o poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových podle § 92 odst. 2, § 93 odst. 1, § 94 odst. 1 a § 96 odst. 8 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách upravuje:
 - Způsob sledování znečištění odpadních vod, měření objemu vypouštěných odpadních vod, požadavky na způsobilost oprávněných laboratoří, kontrolních laboratoří a měřících skupin k provádění rozborů ke zjištění koncentrace znečišťujících látek v odpadních vodách a pro kontrolu správnosti měření objemu vypouštěných odpadních vod.
 - Vzor poplatkového hlášení a vzor poplatkového přiznání.
 - Náležitosti žádostí o povolení odkladu a postup správce poplatku (ČIŽP) pro jejich posuzování a povolování odkladu.

Zároveň je platná novela vodního zákona č. 113/2018 Sb., která nově předpokládá provedení technických náležitostí správy poplatků v § 89n odst. 5, jak je vymezeno v definici problému s účinností od 1. ledna 2019. Dopad této novely na rozsah prováděcích předpisů spočívá zejména v zániku institutu záloh na poplatek a odkladu placení poplatků, jež byl nahrazen rozšířením možnosti snížení poplatku na základě meziročního snížení množství vypouštěného znečištění.

1.4 Identifikace dotčených subjektů

Vyhláška bude mít dopady na tyto subjekty:

- Státní fond životního prostředí (správce poplatků)
- Subjekty vypouštějící odpadní vody (znečišťovatelé) - znečišťovatelé, kterým vznikla poplatková povinnost (poplatníci)
- Oprávněné laboratoře a kontrolní laboratoře, měřící skupiny
- ČIŽP

1.5 Popis cílového stavu

Uvést v soulad prováděcí právní předpisy k poplatku z objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových a poplatku za znečištění vypouštěných odpadních vod s novelizovaným zněním zákona č. 254/2001 Sb. o vodách, jak předvídá § 89n odst. 5, tzn. stanovit jasné podmínky pro vyměření poplatku pro správce poplatku a poplatníky.

1.6 Zhodnocení rizika

V případě ponechání současného stavu hrozí situace, kdy současné prováděcí předpisy k poplatku z objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových a poplatku za znečištění vypouštěných odpadních vod nebudou v souladu s novelizovaným zněním zákona č. 254/2001 Sb. o vodách. V původních předpisech figuruje jako správce poplatku ČIŽP, ale novela vodního zákona přesouvá tuto úlohu na SFŽP – hrozí tak právní nejistota a

nejasnosti při aplikaci novelizovaných poplatkových ustanovení zákona ze strany SFŽP jako nového správce poplatků.

2 Návrh variant řešení

2.1 Varianta 0

Varianta 0 – ponechání platnosti původních prováděcích předpisů k zákonu č. 254/2001 Sb. o vodách, tj. nařízení vlády č. 143/2012 Sb. o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do povrchových vod; a vyhláška č. 123/2012 Sb. o poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových.

2.2 Varianta 1

Varianta 1 - zrušení vyhlášky č. 123/2012 Sb. o poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových a nařízení vlády č. 143/2012 Sb. o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do povrchových vod a nahrazení jednou vyhláškou představuje řešení problému, které jednak provádí zmocňovací ustanovení novelizovaného vodního zákona a zároveň zapracovává technické změny z podnětu aplikační praxe. Nařízení vlády č. 143/2012 Sb. bude zrušeno samostatným nařízením.

Část vyhlášky č. 123/2012 Sb. o poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových je věcně řešena nově přímo v zákoně (způsobilost oprávněných laboratoří, kontrolních laboratoří a měřicích skupin k provádění rozborů odpadních vod). Ustanovení provádějící odklad placení poplatků a vzory poplatkového hlášení a přiznání není nově potřeba provádět, jelikož novela vodního zákona institut odkladu a prominutí poplatku již neobsahuje a v § 89o odst. 4 stanovuje pravomoc vydávat tiskopisy pro poplatková přiznání správcem poplatku.

Problematika obsažená v nařízení vlády č. 143/2012 Sb. o postupu pro určování znečištění odpadních vod, provádění odečtů množství znečištění a měření objemu vypouštěných odpadních vod do povrchových vod je nově upravena na základě zmocnění § 89n odst. 5 novelizovaného vodního zákona navrhovanou vyhláškou, přičemž se odchyluje od původní úpravy v těchto aspektech:

- Podrobnější úprava specifikace, jak má být vypočtena průměrná roční koncentrace v případě poplatníka, který vypouští odpadní vody v jedné lokalitě více výpustmi (§ 3 odst. 2 navrhované vyhlášky). Jedná se o bližší vymezení zdroje znečišťování, které bylo původně ukotveno ve zrušeném § 91 odst. 2 vodního zákona, přičemž úpravu tohoto vymezení zákon předpokládá ve vyhlášce – nejedná se tedy z pohledu poplatníka o změnu právního stavu.
- Zjednodušení řešení případů, kdy dojde k rozdílným výsledkům při analýze téhož vzorku laboratoří a kontrolní laboratoří, kdy je stanoven minimální rozdíl výsledků 30 % a posuzování probíhá na základě podnětu poplatníka pouze v případech možného ovlivnění výše vyměřených poplatků. Upraveno je i zjišťování průměrné koncentrace znečištění odpadních vod použité správcem poplatku pro výpočet poplatků v případě použití výsledků kontrolní laboratoře tak, že dochází ke sjednocení na jeden režim, kdy se koncentrace dle kontrolní laboratoře liší o více než 30 % oproti koncentraci nahlášené poplatníkem (původně rozdělení ustanovení dle kontrolní koncentrace vyšší

o více než a) 30 % a b) o více než 50 %). Dále je snížen minimální počet vzorků pro výpočet koncentrace znečištění z původních 5 vzorků, na 3 vzorky (§ 3 odst. 5 navrhované vyhlášky). Minimální počet 3 kontrolních vzorků je dostačující s ohledem na skutečnost, že dle § 12 nařízení vlády č. 401/2015 Sb. o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, je v povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nejčastější počet předepsaných vzorků pro měření koncentrace znečištění poplatníkem 12, tudíž nejčastějšímu minimu $\frac{1}{4}$, odpovídají 3 vzorky, které musí být v kontrolovaném poplatkovém období rovnoměrně rozloženy.

- Výběr zdrojů znečištění, jež budou kontrolovány a četnost kontrol je na rozhodnutí SFŽP jako správci poplatku (v současné době stanovuje ČIŽP), který také vybírá kontrolní laboratoře a měřicí skupiny a hradí náklady spojené s prováděním kontrol.
- Původní normu ČSN EN 1483 pro stanovení koncentrace Hg z roku 2007 nahradila norma ČSN EN ISO 12846 z roku 2012.

3 Vyhodnocení nákladů a přínosů

3.1 Identifikace nákladů a přínosů

a) Varianta 0

Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Novelou vodního zákona se celá agenda poplatků za vypouštění odpadních vod do vod povrchových přesouvá ze správy ČIŽP do správy SFŽP.

Náklady vyplývající ze samotných prováděcích předpisů jsou pro výkon správy poplatků minimální, nicméně v případě, kdy z důvodu omezené aplikovatelnosti prováděcích předpisů by mohly vzniknout pochybnosti ohledně určení výše poplatků, mohlo by dojít ke snížení výběru poplatků až o cca 200 mil. Kč ročně (dlouhodobý roční objem vybraných poplatků).

Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR

Prováděcí předpisy nemají zásadní dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR.

Dopady na podnikatelské prostředí

V případě varianty 0 nastávají negativní dopady pro poplatníky (cca 500 subjektů s povolením k vypouštění odpadních vod do vod povrchových), jelikož zůstávají v platnosti původní prováděcí předpisy, které předpokládají správce poplatku ČIŽP, nikoliv SFŽP. Vyměřování poplatků tak bude trpět právní nejistotou.

Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje)

Prováděcí předpisy nemají dopady na územní samosprávné celky.

Sociální dopady

Prováděcí předpisy nemají sociální dopady.

Dopady na spotřebitele

Prováděcí předpisy nemají dopady na spotřebitele.

Dopady na životní prostředí

Varianta 0 může mít hypoteticky negativní dopady znečištění vod, jelikož zůstávají v platnosti původní prováděcí předpisy, které předpokládají správce poplatku ČIŽP, nikoliv SFŽP. Vyměňování poplatků tak bude trpět právní nejistotou a v extrémním případě nebudou poplatky vyměřeny, čímž se bude snižovat motivace znečišťovatelů k omezování množství znečištění, vypouštěného do povrchových vod.

Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů

Prováděcí předpisy nemají dopady na rovnost žen a mužů.

Dopady na výkon státní statistické služby

Prováděcí předpisy nemají dopady na výkon státní statistické služby.

Korupční rizika

Varianta 0 představuje zvýšení korupčních rizik, jelikož původní prováděcí předpisy vycházejí ze stavu, kdy správcem poplatku je ČIŽP, nikoliv SFŽP, jak upravuje novelizovaný vodní zákon. Z tohoto důvodu je pak nejistá praxe správy poplatku z důvodu faktické právní nevázanosti správce poplatku v oblastech upravených prováděcími předpisy, což má zásadní dopady na vyměření poplatků jako takových.

Dopady na bezpečnost nebo obranu státu

Prováděcí předpisy nemají dopady na bezpečnost nebo obranu státu.

b) Varianta 1

Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Varianta 1 zásadně nemění rozsah správních povinností oproti variantě 0, lze tedy konstatovat, že náklady vyplývající ze samotných prováděcích předpisů jsou pro výkon správy minimální. Náklady spojené se změnou právní úpravy kontrolních vzorků koncentrace nejsou zásadní, dle konzultace SFŽP lze předpokládat, že se náklady v zásadě nemění oproti stávajícímu stavu, přičemž více než na právní úpravě bude záležet na frekvenci kontrolní činnosti ze strany správce poplatku. Prováděcí předpisy jsou však zásadní pro bezproblémové vyměňování poplatků a tím i zabezpečení výběru poplatků, jež činí cca 200 mil. Kč ročně.

Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR

Prováděcí předpis nemá zásadní dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR.

Dopady na podnikatelské prostředí

V ČR je cca 500 znečišťovatelů, kteří mají povinnost podávat poplatkové přiznání. Varianta 1 nepřináší z pohledu poplatníků zásadní změny, jelikož ve své podstatě uvádí v soulad právní stav prováděcích předpisů s novelizovaným zněním vodního zákona. Varianta 1 představuje pozitivní dopad právní jistoty a kontinuity.

Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje)

Prováděcí předpis nemá dopady na územní samosprávné celky.

Sociální dopady

Prováděcí předpis nemá sociální dopady.

Dopady na spotřebitele

Prováděcí předpis nemá dopady na spotřebitele.

Dopady na životní prostředí

Prováděcí předpis zajišťuje jednotné vyměřování předmětných poplatků, čímž zajišťuje efektivní správu a naplnění cílů ekonomického nástroje k ochraně životního prostředí, který motivuje znečišťovatele znečištění minimalizovat.

Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů

Prováděcí předpis nemá dopady na rovnost žen a mužů.

Dopady na výkon státní statistické služby

Prováděcí předpis nemá dopady na výkon státní statistické služby.

Korupční rizika

Varianta 1 představuje jasnou a kontinuální právní úpravu správy předmětných poplatků a v této souvislosti taktéž omezení korupčních rizik pro správce poplatku (SFŽP).

Dopady na bezpečnost nebo obranu státu

Prováděcí předpis nemá dopady na bezpečnost nebo obranu státu.

3.2 Vyhodnocení nákladů a přínosů variant

Tabulka 1: Porovnání nákladů a přínosů

Varianta	Stručný obsah	Přínosy	Hodnocení	Náklady	Hodnocení	
Varianta 0	ponechání platnosti původních prováděcích předpisů (nařízení vlády č. 143/2012 Sb. a vyhlášky č. 123/2012 Sb.)	Státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty				
		-		hypoteticky ušlý výnos z poplatků v případě nevyměřování poplatku novým správcem poplatku	max. 200 mil. Kč ročně	
		Mezinárodní konkurenceschopnost ČR				
		-		-		
		Podnikatelské prostředí				
		-		právní nejistota znečišťovatelů ohledně způsobu vyměření poplatků	****	
		Územní samosprávné celky (obce, kraje)				
		-		-		
		Sociální dopady				
		-		-		
		Dopady na spotřebitele				
		-		-		
		Životní prostředí				
		-		v případě nevyměřování poplatku by znečišťovatelé nebyli motivováni znečištění minimalizovat	***	
		Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů				
		-		-		
Dopady na výkon státní statistické služby						
-		-				
Korupční rizika						
-		faktická právní nevázanost správce poplatku zvyšuje korupční rizika	***			
Bezpečnost nebo obrana státu						
-		-				
Varianta 1		Státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty				

nahrazení původních prováděcích předpisů novou vyhláškou v souladu se zmocněním novelizovaného znění vodního zákona	zajištění výnosu z poplatků skrze vyměňování poplatku novým správcem poplatku	cca 200 mil. Kč ročně	-	
	Mezinárodní konkurenceschopnost ČR			
	-		-	
	Podnikatelské prostředí			
	právní jistota znečišťovatelů ohledně způsobu vyměření poplatků	****	-	
	Územní samosprávné celky (obce, kraje)			
	-		-	
	Sociální dopady			
	-		-	
	Dopady na spotřebitele			
	-		-	
	Životní prostředí			
	zajištění motivace znečišťovatelů znečištění minimalizovat	***	-	
	Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů			
	-		-	
	Dopady na výkon státní statistické služby			
-		-		
Korupční rizika				
zajištění právní jistoty odvrací korupční rizika, která by jinak vznikla	***	-		
Bezpečnost nebo obrana státu				
-		-		

4 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

1. Varianta 1
2. Varianta 0

Varianta 1 je preferovaná pro naplnění legislativního zmocnění v zákoně a zajištění právní jistoty a kontinuity. Ačkoliv by hypoteticky byl funkční i stav, kdy by nový správce poplatku (SFŽP) fakticky uplatňoval původní prováděcí předpisy v rozsahu zmocnění zák. 113/2018 Sb., ačkoliv ty předpokládají jako správce poplatku ČIŽP, je nanejvýš vhodné předcházet regulatorně neoptimálnímu stavu a nejednoznačné správní praxi. V rámci varianty 1 jsou taktéž zapracovány menší změny vycházející z aplikační praxe.

5 Implementace doporučené varianty a vynucování

Za implementaci bude odpovědným orgánem SFŽP, který je dle novely vodního zákona nově správcem poplatku z objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových a poplatku za znečištění vypouštěných odpadních vod s účinností od 1. ledna 2019.

6 Přezkum účinnosti regulace

Samostatný přezkum této prováděcí vyhlášky s ohledem na její marginální celkové dopady se nenavrhuje, vyhláška bude přezkoumána v souvislosti s řádným přezkumem vodního zákona nebo přezkumem poplatkové agendy vodního zákona.

7 Konzultace a zdroje dat

- SFŽP ČR. 2018. Konzultace se Státním fondem životního prostředí, PhDr. Jan Brychta, Oddělení finančně analytické a kontrolní
- MF ČR. 2018. Monitor státního rozpočtu - data výnosů z poplatku z objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových a poplatku za znečištění vypouštěných odpadních vod

8 Seznam použitých zkratk

SFŽP	Státní fond životního prostředí
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí

9 Kontakt na zpracovatele RIA

Mgr. Bc. Richard Juřík
Odbor ekonomiky životního prostředí
Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, Praha 10, 100 10
email: richard.jurik@mzp.cz
tel: +420 267 122 249